KOMISIJAS DELEĢĒTĀ REGULA (ES) 2022/467

(2022. gada 23. marts),

ar ko sniedz ārkārtas pielāgošanas atbalstu ražotājiem lauksaimniecības nozarēs

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1308/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko izveido lauksaimniecības produktu tirgu kopīgu organizāciju un atceļ Padomes Regulas (EEK) Nr. 922/72, (EEK) Nr. 234/79, (EK) Nr. 1037/2001 un (EK) Nr. 1234/2007 ([1]), un jo īpaši tās 219. panta 1. punktu saistībā ar tās 228. pantu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1306/2013 (2013. gada 17. decembris) par kopējās lauksaimniecības politikas finansēšanu, pārvaldību un uzraudzību un Padomes Regulu (EEK) Nr. 352/78, (EK) Nr. 165/94, (EK) Nr. 2799/98, (EK) Nr. 814/2000, (EK) Nr. 1290/2005 un (EK) Nr. 485/2008 atcelšanu ([2]) un jo īpaši tās 106. panta 5. punktu,

tā kā:

(1) Krievijas 2022. gada 24. februārī sāktais iebrukums Ukrainā ietekmē lauksaimniekus Savienībā.

(2) Galvenās bažas tirdzniecībā starp Ukrainu un Savienību rada transporta pieejamība. Ukrainas lidostas bija pirmās, kas cieta Krievijas uzbrukumā, un visas komerciālās kuģniecības darbības Ukrainas ostās ir apturētas.

(3) Krīze, visticamāk, nopietni ietekmēs graudu piegādes pasaules līmenī, izraisot turpmāku cenu pieaugumu, kas palielina pašreizējās strauji augošās enerģijas un mēslošanas līdzekļu cenas un ietekmē lauksaimniekus Savienībā.

(4) Otra problēma ir tā, ka loģistikas un finansiālu iemeslu dēļ Savienības produkti nevar turpināt plūst uz Ukrainu un potenciāli arī uz Krieviju un Baltkrieviju, radot tirdzniecības traucējumus dažās nozarēs, kas radītu tirgus nelīdzsvarotību iekšējā tirgū. Tā galvenokārt ietekmētu tādas nozares kā vīni un stiprie alkoholiskie dzērieni, pārstrādāta pārtika (tai skaitā pārstrādāti augļi un dārzeņi), maisījums zīdaiņiem un lolojumdzīvnieku barība Krievijas gadījumā, augļi un dārzeņi Baltkrievijas gadījumā, dzīvnieku izcelsmes produkti Ukrainas gadījumā.

(5) Ievērojamie izmaksu pieaugumi un tirdzniecības traucējumi tādējādi rada akūtus tirgus traucējumu draudus, tāpēc ir nepieciešama iedarbīga un efektīva rīcība.

(6) Saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 1308/2013 pieejamie tirgus intervences pasākumi, kas izpaužas kā valsts intervence, privātās uzglabāšanas atbalsts vai produktu izņemšana no tirgus, var būt iedarbīgi, lai zināmā mērā atjaunotu līdzsvaru tirgū, uz laiku vai pastāvīgi izņemot produktus no tirgus, bet tie nav tādi, kas varētu palīdzēt mazināt tirgus traucējumu draudus, ko rada izmaksu pieaugumi. Lai arī tirgum ir pakāpeniski jāpielāgojas jauniem apstākļiem, ir vajadzīgs atbalsts ražotājiem nozarēs, kurās izejvielu izmaksas pieaug līdz neilgtspējīgam līmenim un kurās produktiem nevar atrast normālu noieta tirgu.

(7) Lai iedarbīgi un efektīvi reaģētu uz tirgus traucējumu draudiem, ir būtiski, ka atbalsts ir pieejams tiem Savienības lauksaimniecības nozaru ražotājiem, kurus šādi tirgus traucējumi ir ietekmējuši. Dalībvalstīm būtu jāizvēlas viena vai vairākas attiecīgās nozares, vai daļa no tām, lai atbalstītu ražotājus, kuri visvairāk cieš no tirgus traucējumiem.

([1]) OV L 347, 20.12.2013., 671. lpp.
([2]) OV L 347, 20.12.2013., 549. lpp.

(8) Tāpēc ir lietderīgi piešķirt dalībvalstīm finanšu dotāciju, lai atbalstītu ražotājus, kuri iesaistās darbībās, kas veicina pārtikas nodrošinājumu vai novērš tirgus nelīdzsvarotību, ļaujot veikt vajadzīgās korekcijas. Katrai dalībvalstij pieejamā summa būtu jānosaka, ņemot vērā katras dalībvalsts attiecīgo īpatsvaru Savienības lauksaimniecības nozarē un pamatojoties uz tiešo maksājumu neto maksimālo apjomu, kas noteikts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1307/2013 ([3]) III pielikumā.

(9) Dalībvalstīm būtu jāizstrādā pasākumi, kas veicina pārtikas nodrošinājumu vai novērš tirgus nelīdzsvarotību. Lauksaimniekiem vajadzētu būt tiesīgiem saņemt atbalstu saskaņā ar šiem pasākumiem ar nosacījumu, ka viņi iesaistās vienā vai vairākās turpmāk minētajās darbībās, kas vērstas uz šo mērķu sasniegšanu: aprites ekonomika, barības vielu pārvaldība, resursu efektīva izmantošana un vidi un klimatu saudzējošas ražošanas metodes.

(10) Dalībvalstīm atbalsts būtu jāsadala pa visefektīvākajiem kanāliem, pamatojoties uz objektīviem un nediskriminējošiem kritērijiem, kuros ņemts vērā tirgus traucējumu apmērs dažādās nozarēs, vienlaikus nodrošinot, ka lauksaimnieki ir atbalsta galīgie saņēmēji, un izvairoties no jebkādiem tirgus un konkurences izkropļojumiem.

(11) Tā kā katrai attiecīgajai dalībvalstij atvēlētā summa kompensētu tikai daļu no lauksaimniecības nozaru ražotāju faktiskajiem zaudējumiem, dalībvalstīm būtu jāļauj piešķirt papildu valsts atbalstu šiem ražotājiem ar tādiem pašiem objektivitātes, nediskriminācijas un konkurences nekropļošanas nosacījumiem. Ņemot vērā pašreizējās krīzes apmēru, šis papildu valsts atbalsts izņēmuma kārtā var būt ne vairāk kā divas reizes lielāks par attiecīgajām summām, kas noteiktas šīs regulas pielikumā.

(12) Lai dotu dalībvalstīm iespēju sadalīt atbalstu, kas vajadzīgs tirgus traucējumu novēršanai, dalībvalstīm būtu jāļauj to kumulēt ar citu atbalstu, ko finansē no Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda un Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai.

(13) Šajā regulā paredzētais atbalsts būtu jāpiešķir kā lauksaimniecības tirgu atbalstošs pasākums saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1306/2013 4. panta 1. punkta a) apakšpunktu pēc līdzekļu pārvietošanas no minētās regulas 25. pantā paredzētās rezerves krīzes situācijām lauksaimniecības nozarē.

(14) Tā kā Savienības atbalsts ir izteikts euro, lai nodrošinātu vienotu un vienlaicīgu piemērošanu, nepieciešams noteikt tām dalībvalstīm piešķirtās summas konvertācijas datumu, kuras nav pieņēmušas euro par savu valsts valūtu. Tādēļ ir lietderīgi noteikt noteicošo dienu attiecībā uz maiņas kursu saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1306/2013 106. pantu. Ņemot vērā principu, kas noteikts minētā panta 2. punkta b) apakšpunktā, un minētā panta 5. punkta c) apakšpunktā paredzētos kritērijus, noteicošajai dienai vajadzētu būt dienai, kad stājas spēkā šī regula.

(15) Budžeta apsvērumu dēļ attiecīgajām dalībvalstīm radušies izdevumi Savienībai būtu jāfinansē tikai tad, ja šādi izdevumi veikti līdz attiecināmības noteiktai dienai.

(16) Lai nodrošinātu dalībvalstīm pieejamo summu pārredzamību, uzraudzību un pienācīgu pārvaldību, dalībvalstīm vajadzētu informēt Komisiju par konkrētiem veicamajiem pasākumiem, to noteikšanai izmantotajiem kritērijiem, pamatojumu atbalsta sadalei starp dažādām nozarēm, pasākumiem, kas veikti, lai nepieļautu konkurences kropļošanu attiecīgajos tirgos, pasākumu paredzēto ietekmi un metodēm, ar kurām pārbauda, vai tas ir sasniegts.

(17) Grūtības piekļūt izejvielām un loģistikas problēmas, kas izriet no pēkšņas komerciālo pārvadājumu pārtraukšanas, ir tūlītējs tirgus traucējums, un tādēļ ir nepieciešama tūlītēja rīcība, lai iedarbīgi un efektīvi risinātu situāciju.

([3]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1307/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko izveido noteikumus par lauksaimniekiem paredzētiem tiešajiem maksājumiem, kurus veic saskaņā ar kopējās lauksaimniecības politikas atbalsta shēmām, un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 637/2008 un Padomes Regulu (EK) Nr. 73/2009 (OV L 347, 20.12.2013., 608. lpp.).

(18) Lai nodrošinātu to, ka ražotāji saņem atbalstu iespējami drīz, būtu jādod dalībvalstīm iespēja īstenot šo regulu nekavējoties. Tāpēc šai regulai būtu jāstājas spēkā nākamajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*. Tā būtu jāpiemēro ar nosacījumu, ka 350 000 000 EUR pārvietošana no rezerves uz budžeta pozīcijām, no kurām finansē nepieciešamo pasākumu, tiek veikta atbilstīgi Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (ES, Euratom) 2018/1046 ([4]); no dienas, kad *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* publicēts Komisijas paziņojums, kurā norādīts, ka pārvietojums ir veikts,

IR PIEŅĒMUSI ŠO REGULU.

1. pants

1. Savienības atbalsts, kura kopējā summa ir 500 000 000 EUR, dalībvalstīm ir pieejams, lai, ievērojot šajā regulā noteiktos nosacījumus, sniegtu ārkārtas pielāgošanas atbalstu ražotājiem nozarēs, kas uzskaitītas Regulas (ES) Nr. 1308/2013 1. panta 2. punktā.

2. Dalībvalstis 3. punktā minētajiem pasākumiem nozarēs, kuras ietekmē tirgus traucējumi saistībā ar izejvielu paaugstinātām izmaksām vai tirdzniecības ierobežojumiem, izmanto tām pieejamās summas, kas noteiktas pielikumā. Pasākumus veic, pamatojoties uz objektīviem un nediskriminējošiem kritērijiem, kuros ņemts vērā tirgus traucējumu apmērs dažādās nozarēs, ar noteikumu, ka izrietošie maksājumi nerada konkurences izkropļojumus.

3. Dalībvalstu veiktie pasākumi veicina pārtikas nodrošinājumu un novērš tirgus nelīdzsvarotību, un atbalsta lauksaimniekus, kuri veic vienu vai vairākas no turpmāk minētajām darbībām, kas vērstas uz šo mērķu sasniegšanu:

a) aprites ekonomika;

b) barības vielu pārvaldība;

c) resursu efektīva izmantošana;

d) vidi un klimatu saudzējošu ražošanas metožu izmantošana.

4. Dalībvalstis nodrošina, ka gadījumā, ja lauksaimnieki nav Savienības atbalsta maksājumu tiešie saņēmēji, Savienības atbalsta ekonomiskais ieguvums tiek pilnībā novirzīts uz tiem.

5. Tiesības pretendēt uz Savienības atbalstu par dalībvalstu izdevumiem saistībā ar 3. punktā minētajiem maksājumiem par pasākumiem ir tikai tad, ja šie maksājumi veikti līdz 2022. gada 30. septembrim.

6. Attiecībā uz dalībvalstīm, kas nav pieņēmušas euro par savu valsts valūtu, Regulas (ES) Nr. 1306/2013 106. pantā minētā maiņas kursa noteicošā diena attiecībā uz summām, kas noteiktas šīs regulas pielikumā, ir šīs regulas spēkā stāšanās diena.

7. Pasākumus, kas veikti saskaņā ar šo regulu, var kumulēt ar citu atbalstu, ko finansē no Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda un Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai.

2. pants

Dalībvalstis var piešķirt papildu valsts atbalstu pasākumiem, kas veikti saskaņā ar 1. pantu, nepārsniedzot 200 % no attiecīgās summas, kas katrai dalībvalstij noteikta pielikumā, un pamatojas uz objektīviem un nediskriminējošiem kritērijiem, ar noteikumu, ka izrietošie maksājumi nerada konkurences izkropļojumus.

([4]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES, Euratom) 2018/1046 (2018. gada 18. jūlijs) par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, ar kuru groza Regulas (ES) Nr. 1296/2013, (ES) Nr. 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 1304/2013, (ES) Nr. 1309/2013, (ES) Nr. 1316/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES) Nr. 283/2014 un Lēmumu Nr. 541/2014/ES un atceļ Regulu (ES, Euratom) Nr. 966/2012 (OV L 193, 30.7.2018., 1. lpp.).

Dalībvalstis papildu atbalstu izmaksā līdz 2022. gada 30. septembrim.

3. pants

Dalībvalstis Komisijai paziņo šādu informāciju:

a) bez kavēšanās un ne vēlāk kā 2022. gada 30. jūnijā:

1) veicamo pasākumu aprakstu;

2) kritērijus, kas izmantoti, lai noteiktu metodes atbalsta piešķiršanai, un pamatojumu atbalsta sadalei starp dažādām nozarēm;

3) pasākumu paredzēto ietekmi uz pārtikas nodrošinājumu un tirgus stabilizāciju;

4) darbības, kas veiktas, lai pārbaudītu, vai plānotā ietekme ir panākta;

5) darbības, kas veiktas konkurences traucējumu novēršanai;

6) saskaņā ar 2. pantu piešķirtā papildu atbalsta lielumu;

b) ne vēlāk kā 2023. gada 15. maijā – kopējās summas, kas izmaksātas par katru pasākumu (attiecīgā gadījumā tās iedalot Savienības atbalsta summās un papildu valsts atbalsta summās), atbalsta saņēmēju skaitu un veidu un pasākuma iedarbīguma novērtējumu.

4. pants

Šī regula stājas spēkā nākamajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī.*

Šo regulu piemēro ar nosacījumu, ka 350 000 000 EUR pārvietošana no rezerves uz budžeta pozīciju, no kuras finansē ārkārtas pasākumu, tiek veikta atbilstīgi Regulai (ES, Euratom) 2018/1046. To piemēro no dienas, kad *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* publicēts Komisijas paziņojums, kurā norādīts, ka pārvietojums ir veikts.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Briselē, 2022. gada 23. martā

Komisijas vārdā –
priekšsēdētāja
Ursula VON DER LEYEN

PIELIKUMS

Dalībvalstīm pieejamās summas, kas minētas 1. panta 2. punktā

Dalībvalsts	EUR
Beļģija	6 268 410
Bulgārija	10 611 143
Čehija	11 249 937
Dānija	10 389 359
Vācija	60 059 869
Igaunija	2 571 111
Īrija	15 754 693
Grieķija	26 298 105
Spānija	64 490 253
Francija	89 330 157
Horvātija	5 354 710
Itālija	48 116 688
Kipra	632 153
Latvija	4 235 161
Lietuva	7 682 787
Luksemburga	443 570
Ungārija	16 939 316
Malta	69 059
Nīderlande	8 097 139
Austrija	8 998 887
Polija	44 844 365
Portugāle	9 105 131
Rumānija	25 490 649
Slovēnija	1 746 390
Slovākija	5 239 169
Somija	6 872 674
Zviedrija	9 109 115